

Krigen i Gaza

Af Jakob Egholm Feldt

“To levedygtige stater side om side fremstår mere og mere som en diplomatisk luftspejling.”

Ca. 1300 mennesker blev dræbt og flere tusind sårede som følge af den krig, som brød ud efter, at våbenhvileaftalen mellem Israel og Hamas løb ud d. 19. december 2008. Våbenhvilen blev sat i stand ved egyptisk mellemkomst d. 19. juni 2008, og den førte til en relativt rolig periode, selvom parterne ikke helt levede op til afta-

lens ånd. Dens anledning var et års uro på grænsen mellem Israel og Gaza, hvor Hamas affyrede missiler ind i Israel, og Israel foretog adskillige militære operationer i Gaza. Hamas forpligtede sig på at stoppe angreb på Israel, og Israel forpligtede sig på gradvist at åbne grænserne til Gaza for andet end humanitær hjælp. Samtidigt

erklærede den israelske premierminister Ehud Olmert og den palæstinensiske præsident Mahmoud Abbas, at de ville arbejde på at nå en endelig fredsftale i slutningen af 2008. Som tiden har vist, var disse erklæringer udtryk for den sædvanlige realitetsfornægtelse i det israelsk-palæstinensiske forhandlingscirkus.

Der hersker en gennemgående politisk konsensus blandt de allierede i krigen mod terror om, at det er Hamas, som er årsag til krigsudbruddet, og at Israel blot forsvarer sig mod angreb fra de islamiske fundamentalister. Samtlige danske medier kol-

Mellemøsten bliver bombarderet med primært Israels version af virkeligheden.

Sandheden er dog den ubehagelige, at det er Israel, som angriber Hamas langt mere end omvendt. Hvilket ikke gør Hamas til 'gode ofre', da de faktisk er de anti-vestlige, islamiske fundamentalister, som Israel gør dem til.

Ser vi tilbage på det foregående halvår og forløbet af den våbenhvile, som udløb d. 19. december 2008, så har Hamas faktisk gjort meget for at stoppe missilangreb ind i Israel, og de få, som fandt sted i perioden, blev sandsynligvis udført af mindre

... fortsættelse af en krig.

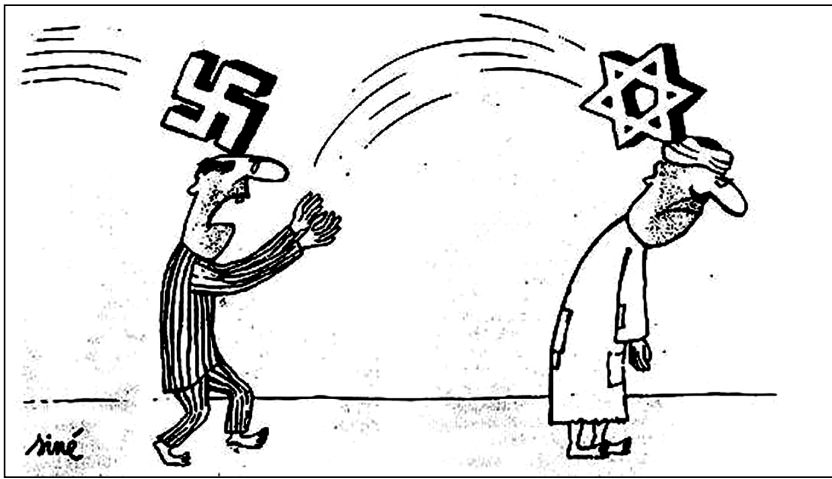
porterer denne besynderlige uhistoriske stillingtagen trods det, at netop denne konflikt er verdens mest dækkede og dokumenterede. Mediers og politikeres hukommelse er både kort og yderst selektiv. Det politiske pres er dog også stærkere end nogensinde, og alle meningsdannere og virkelighedsmagere med interesse for

grupper som Islamisk Jihad eller enheder af Hamas, som har handlet på egen hånd. Hamas har således forsøgt at leve op til våbenhvilen, hvilket de havde mange gode politiske grunde til. De kunne fx levere en gradvis åbning af grænserne til Gazas lidende befolkning og bruge en periode uden israelske angreb til at konsolidere volds-

monopolet i Gaza og bygge op til næste større konfrontation med Israel. At Hamas brugte våbenhvilen til at genopbygge sin våbenkapacitet må betragtes som helt forventeligt. Israel derimod opretholdt blokaden mod Gaza i nærmest uændret omfang, og chikanerede i vanligt omfang almindelige palæstinensiske handlende og fiskere. Menneskerettighedsgrupper og både israelske og palæstinensiske medier har dokumenteret utallige mindre brud på aftalen fra Israels side. Selve blokaden mod Gaza udgør dog, hvordan man end vender og drejer det, en langt mere massiv krigserklæring end sporadiske og relativt ufarlige missiler affyret fra Gaza-striben.

Officielt erklærede Hamas før våbenhvilens udløb d. 19. december, at de ikke ville forlænge den, fordi Israel ikke havde levet op til sin del af aftalen. Israel skulle som omtalt normalisere trafikken ud og ind af Gaza, men antallet af daglige lastbiler nåede aldrig over 90, hvor det normale antal fra før blokaden var 500-600. Således argumenterede Hamas for, at det ikke var muligt at genopbygge Gaza eller igangsætte nogen form for udvikling, så længe blokaden reelt ikke var blevet løftet. Der er ingen tvivl om, at Hamas' argumentation er tættere på sandheden end Israels. Israel åbnede ikke for grænsetrafikken, fordi missilerne fra Gaza ikke stoppede totalt, men faktum er, at ingen våbenhvile overholdes 100%, og at Israels indsats for at leve op til aftalen fra juni 2008 var langt mindre end Hamas'. Det virkelige politiske og internationalt juridiske dilemma i den forbindelse er utvivlsomt, at Hamas af Israel og alle andre lande, som læner sig op af terrorlister, ikke betragtes som en legitim forhandlingspartner. Uanset hvad Hamas gør, så er Israels aftalebrud, manglende vilje til dialog og militære angreb altid udtryk for ansvarlig politisk handlen netop fordi bekæmpelsen af Hamas er en fuldt legitim politik, som Israels allierede i krigen mod terror også følger andre steder i verden. Det uanset at det *de facto* er Hamas, som har magten i Gaza, nyder udbredt folkelig opbakning, og faktisk i 2006 blev stemt på af mange palæstinensere i et for mellemøstlige forhold meget demokratisk valg.

Efter 19. december 2008 begyndte Hamas at beskyde det sydlige Israel med missiler og genoptog således konflikttilstanden fra før 19. juni 2008, men det betyder ikke, at de brød våbenhvilen. Israel svarede igen med massive luftangreb og efterfølgende en landoffensiv d. 27. december, som endte 18-19. januar 2009. Det, vi ser, er således ikke en ny overraskende konflikt, fordi Hamas har brudt en våbenhvile, men en fortsættelse af en krig mellem Israel og Hamas, som begyndte med krigen mod terror efter 2001 og som for alvor voksede i intensitet efter, at Hamas vandt det palæstinensiske parlamentsvalg i februar 2006. Trods det at Hamas påbegyndte sin modstandskamp/terror mod Israel tilbage under den første intifada fra 1987-1991, har der ikke været tale om krigslignende konfrontationer før efter 2001. Der hersker heller ikke tvivl om, at Israel har haft denne operation forberedt, og at den blandt israelerne er en af de mest populære politiske beslutninger taget i længere tid. Den mest logiske ramme at indsætte de nuværende kampe i er således den politiske og strategiske forandring efter 2001, hvor Ariel Sharon blev regeringsleder i Israel og fredsprocessen af 1993 blev afbrudt og erstattet af krigen mod terror. Nærmest uanset omkostningerne for palæstinenserne, fredsforhandlingerne, infrastrukturen, økonomien og hele den palæstinensiske autoritet føres krigen mod terror med fuld international legitimitet, hvilket førte til massive angreb på Vestbredden i 2003, krigen i Libanon i 2006 og angreb på Gaza-striben siden 2007 og i årsskiftet 2008-9 til en fuld militær invasion af Gaza. Det styrende perspektiv er, at der aldrig kan blive en varig fred uden, at man militært knuser terrorismen først. Naturligvis giver dette perspektiv også Israel gode muligheder for at diktere betingelserne for en fremtidig aftale, hvilket med sikkerhed spiller en væsentlig rolle, da mange israelske politikere med Sharon i spidsen før 2001 var meget trætte af at være bundet af Oslo-processen. På nuværende tidspunkt omtaler israelske generaler og politikere strategien og Gaza-operationen som et markant fremskridt for Israels sikkerhed og fred i regionen.

Ups! Tegning af Siné.

HAGEKORS OG DAVIDSSTJERNE

Krigen blev ikke kun ført i Gaza men også på fortolkningernes slagmark. I den arabiske og muslimske verdens medier og i muslimske debatfora i Vesten, og dermed også i Danmark, er det i højere grad end nogensinde blevet helt almindeligt at sammenligne zionismen og Israel med nazismen og sammenligne palæstinenserne lidelser med holocaust. Davidsstjernen gøres til et hagekors. Samtidigt virker det som om, at det kendte men dybt foruroligende makabre teater, som både arabiske, muslimske medier og folkelige demonstrationer i Vesten opfører, er blevet voldsomere. Kister med døde børn (dukker), små børn i selvmordsbombe-outfit, billeder af blod og lemlæstelse og en dommedagsretorik, der kunne være taget ud af en dårlig horrorfilm. Denne sammenligning er upassende, men derfor rammende. Det kan med nogen rette hævdes, at det skyldes, at hele protestudtrykket er blevet overtaget af islamiske organisationer, som sympatiserer med Hamas, Hizbollah og lignende grupper, og alle almindelige, fornuftige muslimer og palæstina-venner er blevet hjemme. Ligeledes kan man hævde, at mediernes udvikling i kombination med mediebrugernes harme skaber et behov for det makabre teater, men det er bare ikke en dækkende forklaring. Nærmest uanset hvilke muslimske, arabiske og palæstinensiske relaterede medier og debatfora man ser til, dukker nazi og holocaust-metaforer op og makabre billeder, som rækker ud over et eventuelt sigte om at informere om

krigens realiteter. I islamistiske fora kan vi tale om en decideret døds- og blodkultur.

Nazi- og holocaustmetaforerne bruges pædagogisk men har konsekvenser for den faktuelle historiske viden. Det er en udbredt 'viden' i mange arabiske og muslimske sammenhænge, at israelerne er folkemordere og udfører massakrer på palæstinenserne, og at den 'jødisk-zionistiske entitet' er kolonialistisk, racistisk og imperialistisk, hvilket skaber betydningsparallel mellem Nazi-Tyskland, Sydafrika under apartheid og Israel. Det kan i mellemøstlig sammenhæng delvist tilskrives en kombination af meget ringe humanistisk uddannelse, svag og ufri offentlig samtalekultur samt autoritære og korrupte politiske systemer men også et selvretfærdigt og narcissistisk politisk/kulturelt fællesskab, som belejligt parkerer al skyld for Mellemøstens tilstand i Israel og Vesten. I Mellemøsten men også blandt muslimske minoriteter i Vesten er der en udbredt interesse for holocaust, nationalsocialisme og radikal kritik af Israel, hvis mål ikke er at forstå holocaust som en forbrydelse mod jøderne men som en forbrydelse mod palæstinenserne, den arabiske verden og ikke mindst som israelsk politisk pressionsværktøj på resten af verden. Realhistorisk problematiseres holocaust som begivenhed og decideret holocaust-forvanskning og -benægtelse er relativt almindeligt i arabiske medier, film og bøger. Som toppen af fænomenet promoverer betydningsfulde ledere som Irans præsident Ahmadinejad holocaustbenægtelse som en legitim videnskabelig disciplin, som skal afsløre 'Vestens myter'.

Foto fra Nils Vests film "Et undertrykt folk har altid ret" (1976).

Palæstina-aktivismens pædagogiske *punchlines* drejer sig i dag ikke om kampen mod den internationale imperialisme og kapitalisme samt retten til folkelig selvbestemmelse, som den gjorde, da Nils Vest lavede sin film *Et undertrykt folk har altid ret* (1976). I dag er det primært holocaust-, nazi- og apartheid-metaforer, som skal skabe de analogier, der får folk til at få øjnene op for, hvad der foregår mod palæstinerne. Sammenligningerne er med til at gøre palæstinerne til ikoniske ofre, som samtidigt er oversete og ubemærkede trods det store fokus på konflikten, fordi verden jo anerkender holocaust, apartheid og nazismen som forbrydelser mod menneskeheden. Hvorfor vil Vesten så ikke anerkende de palæstinensiske ofre på samme måde? I arabiske, muslimske og palæstina-aktivistiske sammenhænge er forklaringerne ofte, at Vesten entydigt holder med Israel, jøderne styrer verden eller lignende konspirations-teoretiske betragtninger. At sam-

menligningerne ikke blot er historisk og faktisk mal-placerede men derudover etisk-menneskeligt forvrængede underordnes den politiske sag for palæstinensernes frihed fra israelsk undertrykkelse. Vi ser således, at demonstrationer til støtte for de palæstinensiske ofre for krigen i Gaza og pro-palæstinensiske grupper og blogs på internettet bruge punchlines og en retorik, som hysterisk og rituelt søger at etablere 'det palæstinensiske holocaust' i panteonet for anerkendte offerpositioner. Denne form for forvrængning af den menneskelige medfølelse med de palæstinensiske ofre fører umenneskeligheden med sig. Forvrængningen er tragisk for både holocaustmindet og dets budskab om solidaritet med de svage og for de konkrete palæstinensiske ofre, som netop er oversete i den ideologisk forvrængede sympati.

DEN ISRAELSK OPLEVELSE

I den israelske oplevelse er fokus på, at Hamas' raketter kunne have dræbt børn i børnehaver og på, at hvis Hamas havde haft de rette våben og muligheder, så ville de have udslettet jøderne i Israel. Hamas repræsenterer under ingen omstændigheder palæstinensernes vilje og ret til at gøre konkret modstand mod den israelske undertrykkelse. De repræsenterer den internationale svøbe, islamismen, og det, som Edward Said kaldte *the menace of jihad*. Det betyder, at der bag palæstinensernes handlinger, bag deres opråb om retfærdighed og forsøg på diplomatiske løsninger, lurer en voldsom destruktiv irrationalisme. Vi har ikke beviser for, at det forholder sig sådan, men i Vesten deler vi i højere og højere grad denne opfattelse. Israel er i den israelske oplevelse udsat for urimelig kritik af to primære årsager. Den ene årsag er netop, at Israel faktisk bekæmper *the menace of jihad* ligesom andre vestlige lande inkl. Danmark og ikke bekæmper palæstinerne. Den anden årsag er, at der er et ekstremt overfokus på Israel i den internationale politiske debat. Israel og dets støtter er meget optaget af, at der findes mange lande, hvis fremfærd i krige og indre konflikter er langt værre end Israels, og disse lande er ikke udsat for nær samme kritik. I den israelske oplevelse er det overfokus på Israel og konflikten, som vitterligt er en kendsgerning, udtryk for en bekymrende optagethed af jøder bagved hvilken, der lurer *the menace of anti-semitism*.

Medier, israelsk propaganda, politikere og diverse kommentatorer har indtil videre gjort meget ud af det, vi kan kalde 'den israelske oplevelse'. Den israelske oplevelse går basalt set ud på at skabe intimitet og normalitet, således at den israelske stats handlinger frem-

står naturlige og selvfølgelige. Israel er jo et vestligt, frisindet demokrati ligesom os, som uheldigvis er placeret i fjendtlige reaktionære omgivelser. Israels fjender fører udryddelseskrige. De vil fjerne landet fra landkortet, og er forbundet med hinanden i en fundamentalistisk akse fra Gaza, over Libanon til Iran og med yderligere forgreninger til den 'internationale terrorisme'. Israels borgere er almindelige mennesker, som lever genkendelige liv, og de vil bare gerne gå på arbejde, aflevere deres børn i skole, og leve i fred med deres naboer. Som fast indslag bringer tv et interview med en dansk-israeler, som bor tæt på Gaza, og bare drømmer om at være venner med dem på den anden side af hegnet. Den israelske oplevelse er kendetegnet ved, at den formidler den frygt og forstyrrelse, det er, når man ikke kan leve sit normale liv med arbejde og børn. Europæiske og amerikanske tv-seere kan forestille sig, hvordan det ville være, hvis islamiske fundamentalister hele tiden skød raketter ind i deres middelklassekvarterer.

I tider som disse, hvor det unægtelig bliver sværere end sædvanligt at forstå den israelske opinion, intensiveres den empatiske bestræbelse overfor Israel betragteligt, og Israels såre menneskelige umenneskelighed overfor palæstinenserne i Gaza bliver en del af konflikten. Israel forrås af konflikten, men det er palæstinenserens skyld, især Hamas'. Israels umenneskelighed overfor palæstinenserne og den israelske befolknings forråelse er aldrig en virkning af Israels egen politik. Også her er hukommelsen kort og selektiv. Den israelske oplevelse indbefatter aldrig en historisk bevidsthed, hvor palæstinenserne gennem 100 år er blevet totalt udkonkurreret i landet af en indvandret befolkning af jøder fra Europa og Mellemøsten. En historisk bevidsthed hvor samtlige krige er blevet vundet, de seneste med en ekstremt overlegen ildkraft. Den israelske oplevelse indeholder heller ikke en bevidsthed om, at på den anden side af hegnet til Gaza lever folk i fattigdom og elendighed. På den måde svarer den israelske oplevelse på mange måder til livet i en frygtssom og narcissistisk velhaverghetto omkranset af fattige sorte med skydevå-

ben. Man ønsker med sin almene dannelse, at de stakkels sorte får bedre fremtidsudsigter og et ordentligt liv, men latent ønsker man dem fjernet fra jordens overflade. Frygten i Israel for at lukke palæstinenserne ud af buret er enorm.

Den israelske oplevelse, som systematisk sendes ud i medierne både af israelske institutioner og israelsympatisører, inkluderer ligeledes en dyb og inderlig indignation over, at Hamas gemmer sig bag ved civile og bruger hospitaler og moskeer til mødesteder og våbendepoter. Klaus Wivels harmdirrende artikel i Weekendavisen d. 16. januar 2009, som ligeså godt kunne være forfattet af den israelske ambassadør, giver frit løb for den banale skyldforflyttelse, som er analog til manden, som slår sin kone, men forklarer, at det er hendes egen skyld, fordi hun siger og gør irriterende ting. Således er det ikke, fordi Israel bomber Gaza-striben, at civile børn, kvinder og mænd bliver dræbt. Det er fordi, at Hamas gemmer sig bag dem. I det israelske perspektiv er Hamas kyniske og æreløse, fordi de ikke stiller sig op og slås som mænd, men derimod strategisk og rationelt udnytter de uendeligt små muligheder, de har for at bekrige Israel. Trods den omfattende og mestendels irrelevante diskussion af proportionalitet forholder det sig sådan, at Israels journalistiske, akademiske og politiske advokater har gjort den israelske oplevelse til ikke kun en forklaring men også et etisk grundlag, som mindst svarer til og sommetider overskygger de mange dræbte og den voldsomme ødelæggelse af Gaza-striben.

GAZA-KRIGEN I PERSPEKTIV

Både den israelske oplevelse og sammenligningerne mellem hagekorset og davidsstjernen er aspekter af ikoniseringen af hele konflikten mellem Israel og palæstinenserne. Den israelske oplevelse er metaforen for Vesten, som trods fejl og mangler er demokratisk, frisindet og ikke mindst fornuftig, og sammenligningerne mellem davidsstjernen og hagekorset skal udstille falskheden i dette. På den måde bliver konflikten af parterne og store dele af

MUSLIMSK MAKABERT TEATER.

Danske og palæstinensiske grupper demonstrerer mod den israelske militæraktion mod Gaza ved at opstille 1100 mini-kister på Rådhuspladsen i København. De 1100 kister symboliserer de formodede 1100 ofre for de israelske bombardementer i Gaza. Demonstrationen har været genstand for hidsig debat mellem Rådhuspladsens gæster. Mange har taget afstand for demonstrationsformen, og adskillige danske blogs rummer stærke indlæg om tiltagende antisemitisme som en følge af de dansk-palæstinensiske aktioner mod krigen i Gaza. Foto: Jens Dige/POLFOTO.

resten af verden gjort til alles konflikt. Folk i store dele af verden men naturligvis mest i Vesten og Mellemøsten indlæser tidens konflikter og brudflader i Israel-Palæstina konflikten. Sådan har det været siden 1970erne, hvor konflikten symboliserede brudfladen mellem imperialismekapitalisme og folkelig selvbestemmelse/socialisme til nutiden, hvor konflikten symboliserer civilisationskonflikten mellem Vesten og islam. Den populære frase 'alle konflikters moder' er på den måde meget rammende men kun rammende som en freudiansk neurose, fordi den symboliserer tidens konfliktlinjer og ikke den konflikt, alle andre konflikter handler om. Dette projektionsforhold er benzin på bålet.

Historisk set er Gaza-krigen endnu en opblussen af den næsten 100årige konflikt om det tidligere osmanniske og britiskstyrede territorium mellem Jordan-floden og

Middelhavet. Konflikten er post-kolonial i den forstand, at en indvandret befolkning af kolonister og en indfødt befolkning kæmper om kontrollen med landet efter kolonimagts tilbageværing. Det kan naturligvis diskuteres, om Storbritannien var en rigtig kolonimagt i Palæstina, om zionisterne er rigtige kolonister, og om palæstinenserne er rigtige indfødte, men det ændrer ikke på konfliktens grundlæggende parametre. Begge parter har ingen reel vilje til sameksistens, og begge parter er helt og holdent overbeviste om deres egen retfærdighed. Konflikten bliver således opfattet nærmest som eksistentiel. Både Israel og PLO og sidenhen Hamas handler efter samme mønster som parterne i andre post-koloniale konflikter. Som den stærke part (statsmagten) forsøger Israel at destruere palæstinenserens nationale kamp, udtryk og enhed. Det kalder den israelske sociolog Baruch

Kimmerling meget rammende for *politici-de*. Først i Libanon (1978-2000) og til sidst på Vestbredden (2002-2006). Det førte til den totale domesticering af PLO og Fatah under præsident Mahmoud Abbas og til, at Hamas som de sidste national-religiøse spartanere holder Gaza-striben. Israel har på intet tidspunkt ført en politik, som reelt anerkender palæstinenserne som en moderne *polity*. Israel har derimod anerkendt dem som folkeslag, befolkningsgruppe el. lign., hvilket berettiger palæstinenserne til selvstyre, et 'hjemland', i retning af det, som vi ser krystallisere sig på Vestbredden og Gaza-striben. Krigen i Gaza var en fortsættelse af destruktoren af den palæstinensiske *polity*, hvilket ikke bliver mindre tydeligt af, at Hamas har bred folkelig opbakning og hjemmel gennem et demokratisk valg. Sikkerhedsliggørelsen af krigen gennem officielle målsætninger om blot at ville stoppe raketterne fra Gaza og erklæringer om, at Israel ikke ville udrydde Hamas, er tegn på dette, fordi selve sikkerhedsliggørelsen betyder et ophør af politiske relationer.

Palæstinenserne midler til bekæmpelse af Israel har historisk været meget lig andre nationale befrielsesorganisationers. De har påkaldt sig den naturlige ret til landet gennem deres indfødthed og gennem terror forsøgt at gøre situationen utålelig for kolonimagten/besættelsesmagten. Det ideologiske tillæg til 'det nationale' i kampen har skiftet i takt med forandrede konfliktlinjer på regionalt og globalt plan, og de sidste 15-20 år har dette tillæg været islam. Der er ingen tvivl om, at det påvirker konflikten, selvom det ikke i sig selv er udtryk for en radikaliserings. Det lader sig ikke fastslå, om Hamas er 'værre' end ekstreme venstreradikale grupper. Det lader dog til, at Samuel Huntingtons antagelse om, at vi i denne tid ikke længere opdeler hinanden i røde og blå men i mere deterministiske kategorier som kristne, jøder og muslimer holder stik. Det behøver ikke nødvendigvis føre til en mere fundamentalistisk, blodig og krigerisk verden eller Israel-Palæstina konflikt. Palæstinenserne nationale befrielseskamp er i dag inkarneret af Hamas, hvilket ud over at være et udtryk for samtidens markante

religiøse vækkelse, i høj grad er et tegn på den palæstinensiske nationale kamps fundamentale krise. Hamas bliver nødt til at være mere loyale overfor det palæstinensiske folk end overfor islam og kæmpe for restaureringen af en palæstinensisk *polity*, hvis ikke palæstinenserne skal ende i reservat. For det formål er Hamas' forpligtelse på islam en væsentlig forhindring.

Perioden siden 1993 har i realiteten betydet en markant marginalisering af palæstinenserne nationale kamp, selvom palæstinenserne opnåede israelsk anerkendelse og PLOs 'tilbagevenden' til Palæstina. Diplomatiets, fredsprocessen, havde ikke et fælles subjekt og kun et udefineret mål om 'fred', og det blev derfor til krig med andre midler. En form for krig hvor Israels overtag om muligt er endnu mere markant end den konventionelle krig samtidig med, at PLO i den regionale og globale politik efter 1991 stod meget svagt. Som tidligere nævnt førte krigen mod terror efter angrebene på New York og Washington 11. September 2001 til, at palæstinenserne repræsentation gik fra svag til magtesløs, og der var ikke længere hindringer i vejen for, at Israel kunne erklære denne repræsentation for irrelevant, og vi så Yassir Arafat blive sat under administration i Ramallah. Denne situation er reelt uændret.

I historisk perspektiv er Gaza-krigen blot endnu et slag i krigen om Palæstina, og det bliver sikkert ikke det sidste. Uden på nogen måde at ignorere israelske lidelser og bekymringer så er palæstinenserne de umiddelbare ofre, og der er intet, der tyder på, at det bliver anderledes lige foreløbigt. Palæstinenserne muligheder for et måske tolerabelt selvstyre ligger for nuværende i at tage et internt opgør med Hamas og appellere til Vestens medfølelse. En palæstinensisk stat er mindre vigtig end livsvilkårene, menneskerettighederne, retssikkerheden og korrupsionsfriheden for palæstinenserne. To levedygtige stater side om side fremstår mere og mere som en diplomatisk luftspejling.

Jakob Egholm Feldt er adjunkt ved Center for Mellemøststudier, Syddansk Universitet.